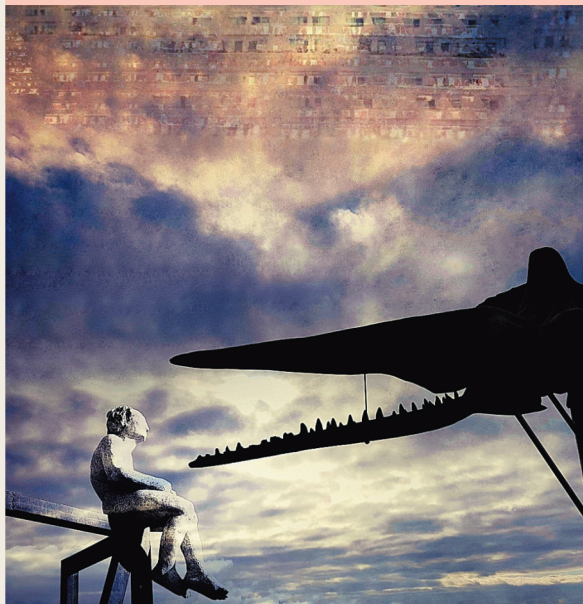

USKO JA JÄRKI

Harri Kuisti

Harri Kuisti

Usko ja järki

© 2024 Harri Kuisti

Kustantaja: BoD • Books on Demand GmbH, Helsinki,
Suomi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-8200-2

Olkaa älykkäät kuin käärmeet ja
viattomat kuin kyyhkyset.

Jeesus

Jumala ei ole kaukana
yhdestäkään meistä: hänessä me
elämme, liikumme ja olemme.

Paavali

1. Aivot on tehty käytettäväksi

Myönnän olevani ns. Excel-kristitty, jollaiseksi eräs pastori nimitti jalat maassa olevia ja hurmahenkisyyttä vierastavia uskovia. Minun on vaikea estää aivojani osallistumasta tähän uskoksi kutsuttuun uhkayritykseen, enkä sitä edes yritä.

Tiedostan toki, että maailma ei pyöri minun ympärilläni, ei tarvitse mihinkään minun kykyäni ymmärtää eikä varsinkaan jää odottamaan minun hyväksyntääni syöksyessään eteenpäin käsittämättömyydestä toiseen.

Vielä vähemmän Maailmankaikkeuden Luoja on rakentanut mitään sen varaan, että minä heiveröisillä aivoillani tekisin kirjoituspöytäni takana filosofisen läpimurron tai edes yhden ohi kiittävän hetken tavoittaisin jotain siitä, mitä Kaikkivaltiaan mielessä on nyt, aina ja ikuisesti.

Tiedän siis paikkani ihmisenä ja siihen liittyvät rajoitukset, mutta silti uskon Jumalan luoneen minut omaksi kuvakseen. Se tarkoittaa käsitykseni mukaan sitä, että minulla on oikeus ja jopa velvollisuuskin käyttää sitä ajattelukykyä, joka minulla on.

En suinkaan tarkoita sitä, että ymmärrykseni ylittäisi edes keskimääräisen inhimillisen tason, puhumattakaan siitä, että olisin erityisen älykäs. Vierastan kuitenkin kaikissa ihmisryhmissä (ei vain uskovissa) toisinaan esiintyvää asennetta, joka edellyttää erilaisten näkökohtien, käsitysten ja uskomusten hyväksymistä sellaisinaan, ilman niiden kriittistä pohdintaa.

Tässä kirjassa olen pyrkinyt tarkastelemaan erilaisia vastaani tulleita kysymyksiä, uskomuksia ja ajatusmalleja mahdollisimman avoimesti, ilman että tarkoitukseni on

loukata tai painostaa niitä, jotka uskovat jollain muulla tavalla.

Lukuun ottamatta ensimmäistä ja mielestäni kristinuskon keskeisintä sisältöä käsittelevää tekstiäni (otsikolla ”Pelastussuunnitelma”) en ole yrittänyt asettaa tuotosiani mihinkään tärkeysjärjestykseen. Olen vain antanut ajatusteni lentää, ja toivon niiden matkaavan edelleen kirjan sivuilta jonnekin, minne ihmisen ajatukset voivat leijaila.

Korkeuksiin tekstieni ei tarvitse nousta, ja luulenpa näidenkin sanojen olleen tuttuja siellä jo ennestään. Siellä, missä mikään inhimillinenkään ei ole vierasta. Siellä, missä armo keksittiin, suvaitaan varmaankin yhden ihmisen pohdintoja silloinkin, kun niissä on yritystä enemmän kuin ymmärrystä ja tietämättömyyttä runsaammin kuin totuutta.

2. Pelastussuunnitelma

Jumala suunnitteli kaiken. Voisin alkaa ja päättää tämän luvun tuolla yhdellä väitteellä, mutta yritän silti kuvata tapahtumia ja asetelmia tarkemmin. Kaiken takana on silti yksi ja sama Kaikkivaltias, joka on tehnyt ihmiskunnan historian aikana koko joukon minulle käsittämättömiä siirtoja päästäkseen ihmismielen ulottumattomissa oleviin päämääriin.

Luojan kauan sitten käynnistämä prosessi on kaiken lisäksi vielä kesken, sillä tähän kaikkea muuta kuin valmiiseen maailmaan syntyy jatkuvasti uusia ihmisiä, jotka vähintäänkin itsereflektiokykynsä huippuuhetkinä tietävät olevansa epätäydellisiä.

Juuri epätäydellisyys on ihmisen osa. Ainoastaan täydellisen typeryytensä hetkellä joku voi olla näkemättä omaa vajaamittaisuuttaan, ja vain 2-vuotias saattaa pitää itseään kaikkivaltiaana.

En usko, että ihmisestä tulee ikinä täydellistä, kuten Jumala on täydellinen, kaikkivaltias ja kaikkietävä, sillä Luoja ei ole tarkoittanut ihmisen ikinä muuttuvan Jumalaksi. Sellainen lopputulos olisi täysin mieletön ja mahdollon saavuttaa. Sellainen ei mitenkään voi olla Jumalan laattiman pelastussuunnitelman sisältönä.

Miksi sitten ihmisestä ei voi tulla Jumalaa? Tämä kysymys on järjetön, jos mietitään sitä, millainen Jumala on. Jumalaan voidaan ihmisen ajattelussa liittää monenlaisia ominaisuuksia, ja yksi niistä on se, että hän on ollut aina samanlainen eikä muutu koskaan.

Jumalaksi ei kukaan tai mikään voi muuttua, sillä silloinhan olisi tapahtunut vähintäänkin tämä yksi muutos.

Jumalaksi ei siis muututa eikä sellaiseksi synnytä, sillä hän on ollut aina olemassa. Ihminen on kuitenkin saanut alkunsa tietyllä hetkellä ja syntynyt kuukausia myöhemmin tarkasti tunnettuna päivänä enintään muutaman tunnin sisällä.

Ihminen siis syntyy ja muuttuu sen jälkeen koko ajan. Tämä on kaikille ilmeistä, mutta olennaisinta onkin se, millaiseksi ihminen muuttuu. Kaikkivaltias laati pelastussuunnitelman juuri tämän muutosprosessin hallitsemiseksi, ei luodakseen itsensä kanssa kilpailevia olentoja, jotka vastoin parempaa tietoa kuvittelevat olevansa jumalia.

Luoja olisi toki halutessaan voinut tehdä ihmisistä sellaisia, jotka luulevat olleensa aina olemassa, mutta sellaiset jumalat eivät ainakaan olisi kaikkitietäviä, koska eivät tietäisi totuutta edes itsestään.

Uskon, että ihmisestä voi tulla täydellinen vain yhdessä merkityksessä: Hän voi muuttua täydelliseksi ihmiseksi. Mitä se sitten tarkoittaa? Minusta sitä, että hän tietää ja tunnustaa täydellisesti totuuden itsestään: Hän on olemassa vain siksi, että Jumala on hänet luonut, ja hän on täysin Luojastaan riippuvainen.

Raamatun alussa kerrotaan maailman luomisesta ja siitä, kuinka kaikki oli aluksi täydellistä. Lapsena en edes miettinyt asiaa tarkemmin, mutta minulle muodostui mielikuva, että maailma luotiin viikossa, ja ensimmäinen ihmispari lankesi syntiin viimeistään toisen viikon aikana. Maailma ja ihminen kuitenkin pysyivät täydellisinä ehkä pitkäänkin, vaikka totaalisesta romahduksesta kerrotaankin jo Raamatun kolmannessa luvussa.

Ei ole oleellista, miten pitkän ajanjakson Raamatun ensimmäiset kolme lukua kattavat. Keskeistä on tietää se, että suuri katastrofi tapahtui kolmannessa luvussa ja Raamatun loput luvut kertovat siitä, miten syntynyt sotku siivotaan ja kuinka jälkipyykki pestään.

Toisin sanoen Raamatun ensimmäiset kolme lukua perustelevat sen, miksi ihminen ja maailma täytyy pelastaa, ja sen jälkeen kerrotaan, miten se tehdään.

Tässä kohdassa Excel-kristityn on pakko kysyä: Eikö kaikkítietävä Jumala nähnyt jo ennakolta, miten vaarallista oli antaa ihmiselle valinnan vapaus? Eikö hän tiennyt, että ihminen valitsisi väärin?

Ihmisetkin tietävät, että jonkin vastikään rakennetun sillan kaiteiden taakse ahtautuu miesjoukko uistimineen pian sen jälkeen, kun paikalle on tuotu kalastamisen kieltevä kyltti. Luojankin täytyi tietää, että kielto syödä yhden tietyn puun hedelmiä teki juuri kyseisestä puusta kiinnostavan.

Saatan sieluni silmin nähdä, kuinka Aadam ja Eeva ensin kiersivät puun kaukaa loivin kaartein, mutta vähitellen jokin selittämätön voima sai heidät kävelemään uteliaina lähemmäksi ja myöhemmin pyörimään sen ympärillä päivittäin. Mahdollisesti heidän paljaat jalkansa kuluttivat aikojen kuluessa puun ympärille polun, ennen kuin Eeva lopulta ojensi kätensä ja tarttui hedelmään.

Eikö Jumala tiennyt, mitä tulisi tapahtumaan? Tähän voi olla ainakin kaksi vastausta sen mukaan, mihin täydellisyyteen laittaa enemmän painoa. Voi ensinnäkin ajatella, että täydellisen kaikkítietävä Jumala näki jo ennakolta katastrofin olevan tulossa. Voi toisaalta pitää mahdollisena,

Kristinuskko ja järki eivät ole ristiriidassa keskenään. Usein väitetään, että usko on käynyt tarpeettomaksi tieteellisen tiedon lisääntyessä, mutta kukaan ei kykene omin avuin tarkistamaan kaikkien tieteellisten väitteiden paikkansapitävyyttä. Toisaalta tieteessä täytyy aina hyväksyä joitain lähtöolettamuksia, joita ei voi todistaa oikeiksi tai vääriksi. Tutkijan täytyy siten vain luottaa siihen, että lähtökohdat on valittu oikein. Tämä välttämätön asennoituminen voidaan rinnastaa uskomiseen. Ihminen ei voi tietää kaikkea, vaan hänen on aina myös uskottava johonkin. Tässä kirjassa tarkastellaan joitain kristinuskoon tai yleensä elämään liittyviä asioita sellaisen ihmisen näkökulmasta, joka uskoo ja ajattelee samalla kriittisesti.

BoD

